

ДІЄСЛІВНІ ПРЕДИКАТИ ЗІ ЗНАЧЕННЯМ ТРАВМУВАННЯ В НІМЕЦЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ

У статті досліджено предикати зі значенням травмування в німецькій та українській мовах у зіставно-типологічному аспекті, проаналізовано їхні семантичні групи й підгрупи, виявлено семантико-синтаксичні особливості конститuentів окресленого предикатного простору.

Ключові слова: предикати зі значенням травмування, зіставно-типологічний аспект, семантичні групи й підгрупи, семантико-синтаксичні особливості конститuentів.

Однією з важливих для розвитку новітньої європейської лінгвістичної думки є теорія вербоцентризму, що була сформована ще в німецькій класичній філософії граматики, представники якої акцентували увагу на ролі дієслова як організаційного центру речення (К. Беккер, Й. Майнер та ін.). Ця теорія набула визнання та стане панівною й у вітчизняному мовознавстві з огляду на домінування дієслова у формально-граматичній будові речення, на його виняткове значення у вираженні предикативності, на семантичні функції та найбільший набір морфологічних категорій (І. Вихованець).

Із ідеєю вербоцентризму пов'язане виникнення в другій половині ХХ століття валентної граматики, яка посіла провідне місце в сучасних дослідженнях і репрезентована фундаментальними працями В. Адмоні, Г. Гельбіга, Ш. Енгельберга, М. Степанової, Г. Шумахера, В. Юнга та ін. – у лінгвогерманістиці й І. Вихованця, А. Загнітка, М. Мірченка та ін. – у лінгвоукраїністиці. Прикметно, що визначальним принципом розвідок вітчизняних та зарубіжних учених є ідея валентного потенціалу дієслова, оскільки саме лексична семантика вербатива і в німецькій, і в українській мовах найбільш функціональна й максимально адаптована до ролі предиката як центрального елемента структури речення. Беззаперечними є значні напрацювання науковців у вивченні дієслівних предикатів як реченневотвірних компонентів, їхнього валентного потенціалу, семантико-синтаксичних параметрів у межах конкретної мови. Натомість на міжмовному рівні ще й досі не розв'язано чимало проблем. Зокрема, у лінгвістиці до комплексного двобічного (Р. Штернеманн) зіставного аналізу ще не було залучено континууму вербативів-предикатів зі значенням травмування, що становлять одну з найуживаніших тематичних груп класу предикатів-деструктивів як у німець-

кій, так і в українській мовах. Відтак метою нашої розвідки є дослідження спільних та відмінних характеристик цих ознакових слів в обох мовах на семантико-синтаксичному рівні.

Дієслівні предикати зі значенням травмування позначають пошкодження істоти, ураження тканин або органів її тіла внаслідок удару, поранення, опіку тощо, і роль індіфікаторів тут виконують вербативи: нім. *verletzen*, з яким корелюють *abtrennen*, *anschießen*, *aufschrammen*, *säbeln*, *sich schneiden*, *sich verbrennen*, *schlagen*, *schrammen*, *verstümmeln* і под. (напр.: *Er hat bereits zwei ihrer Verehrer zu Krüppeln geschlagen* (Е. М. Remarque)) та укр. *бити*, *ранити*, до яких приєднуються *батожити*, *карати*, *катувати*, *мордувати*, *разити*, *різати*, *сікти*, *травмувати*, *ударяти*, *имагати* тощо (напр.: *Страшно покритки Катерини Мордували покірливу плоть* (Є. Маланюк)). З огляду на спрямованість деструктивного впливу в межах цієї групи виділяємо дві підгрупи: 1) предикати поранення суб'єкта; 2) предикати ушкодження об'єкта.

Предикати поранення репрезентовані дієсловами (переважно зворотними), що об'єднані спільною диференційною семою «діставати травму» і містять зазвичай у своїй семантиці вказівку на спосіб пошкодження (нім.: *sich reißen*, *sich ritzen*, *sich scheuern*, *sich schneiden*, *sich brennen*, *sich verheben*, *sich stechen*, *sich verbrühen*, *sich verletzen*, *sich versengen* – та ін.; укр.: *калічитися*, *нівечитися*, *обпалюватися*, *обпарюватися*, *обпікатися*, *обипарюватися* (розм.), *опікатися*, *пектися*, *поранитися*, *подряпатися*, *уражатися* і под.), напр.: *Du hast dich ja blutig gerissen* (DGW); *Wenn Kinder zwischen den Muschelbänken spielen, schneiden sie sich* (VALBU, S. 641); *Ich habe mir mit dem kochenden Wasser die Hand verbrüht* (LGD); *Трипався [Петрик], як птах у клітці. І це дуже калічився* (СУМ, IV, с. 78); *Артем сердито*

сьорбнув чаю, **обпікся** і поставив склянку на стіл (СУМ, Т. V, с. 557); – Де **ци ти подрянався?** (Григорій Тютюнник); **Христя обшпарила** руку (СУМГ, Т. III, с. 33).

Виступаючи в ролі предиката, вербативи поранення прогнозують наявність валентно зумовленої лівобічної позиції на позначення суб'єкта-назви істоти (людини, рідше тварини), що заповнюється іменниками або його еквівалентами у формі називного відмінка, напр.: *Eine 20-jährige Berlinerin hat sich selbst ein Hakenkreuz auf die Haut geritzt und einen Überfall vorgetäuscht.* (<http://www.berlinonline.de/>); *Er fiel vom Fahrrad und schlug sich das Knie auf* (<http://de.thefreedictionary.com/>); *Ich habe mir am Kaffee die Zunge verbrannt*; Як пролазив **Митруньо** крізь плім, то з поспіху роздер на собі сорочку й **покалічився** в личко (СУМ, Т. VII, с. 15); **Калічиться** бідна **дитина** (СУМГ, Т. II, с. 211); Так **він** у **терен**, **думав**: там **хоть подряпається** (СУМГ, Т. III, с. 247); **Ой косить хазяїн** та на **стефу сіно**, та на **сонці печеться** (СУМ, Т. III, с. 105); **А він** в **куцах ноги покалічив** (СУМГ, Т. III, с. 269).

У німецькій та українській мовах досліджувана група представлена також предикатами реципрокної семантики, у ролі яких функціонують взаємно-зворотні дієслова – нім.: *sich schlagen, sich schneiden*, укр.: *битися, різатися, рубатися, товктися, штрикатися* (розм.), що маніфестують деструктивну дію, яка виконується кількома суб'єктами, що одночасно є й об'єктами, напр.: *Die beiden schlagen sich schon wieder* (de.wiktionary.org), *А два брати знов дали б'ються* – *ніяк їх не рознять* (Павло Тичина). Як стверджує А. П. Загнітко, «у дериваційному плані такі предикативні одиниці є похідними від двох елементарних структур, в яких кожен з актантів виступає в суб'єктній позиції, напр.: Петро б'ється з Миколою = Петро б'є Миколу + Микола б'є Петра» [47, с. 37].

Специфіку аналізованих предикатів у німецькій та українській мовах становить їхня сполучуваність із розчленованим суб'єктом. Власне, ці дієслова означають ситуацію, де одна особа «роздвоюється» на суб'єкт і об'єкт одночасно, оскільки тут названі як сама істота, що мимохіть чи зумисне травмувалася, так і тканини чи органи її тіла, які були травмовані, напр.: *Ich habe mich am Fuß geschnitten* (VALBU, S. 641); *Er hat sich an der Hand verletzt* (VALBU, S. 790); *Die Tänzer haben sich ihre Arme und Beine auf der Bühne verrenkt*; *Bei einem Aufprall flog der nicht angeschnallte Autofahrer mit dem Kopf durch die splitternde Windschutzscheibe und verletzte sich an beiden Augen* (VALBU, S. 790); *Хтось тонкі ко-*

питця зранив, комусь в очі зазираючи (Іван Драч); *Хоч до кісток ми ший стерли...* (Олександр Олесь); *Ярина збила собі ноги і сьогодні все одно не могла йти далі* (Петро Панч). Характерною ознакою розчленованого суб'єкта є лексичне обмеження його другої частини, яка позначає лише найменування частин людського тіла чи істоти взагалі. Щодо загальної семантики речень із таким суб'єктом, то її можна визначити як наявність певного фізичного стану з локалізацією травмування. Розчленований суб'єкт дієслівних предикатів поранення реалізує модель: форма називного відмінка іменника або його еквівалента, що виражає суб'єкт як цілісну особу, та форма знахідного відмінка назв частин тіла й органів людини, рідше тварини, що вказують на місце пошкодження – в українській мові, і відповідно форма Nominativ та форма Dativ з прийменником *an* – у німецькій.

Більшість вербативів досліджуваної підгрупи вказують на неконтрольований процес травмування й мають значення «мимохіть пошкодити тканини або органи тіла внаслідок удару, поранення, опіку тощо». Відтак суб'єкт-істота, що сполучається з ними, зазвичай характеризується неактивністю, інволютивністю.

Предикати поранення валентно зумовлюють правобічну інструментальну синтаксему, напр.: *Ich habe mich am Ofen gebrannt* (LGD, S. 186); *..Berto Simeoni verbrannte sich an dem Polentakessel das Bein...* (Thomas Valentin); *Я муками висушив сльози і розпачем душу спалив* (Олександр Олесь). Морфологічною формою вираження інструментальності в німецькій мові є периферійний Dativ іменника з прийменником *an*. Натомість в українській мові серед морфологічних варіантів носіїв інструментальних значень, окрім типової форми орудного безприйменникового відмінка, вживається місцевий прийменниковий відмінок, який є показником «дифузних (просторово-інструментальних) значень» [113, с. 169], напр.: *Лише долоні роздираю на терніях іржавих* (Софія Майданська), а також знахідний з прийменником *об*, інструментальна семантика якого виникла на ґрунті локативних, напр.: *Зголоджений, я падав серед лісу і руки дрянав об трухляві пні* (Ліна Костенко).

З-поміж інтенційних характеристик найвагомішими для дієслів цієї підгрупи є каузативний та темпоративний адвербіальні компоненти (напр.: *Er hat sich beim Verladen der Kisten verhoben* (DGW); *Bei dem schweren Sturz hat er sich an mehreren inneren Organen verletzt* (VALBU, S. 790); *Er verzerrte sich beim Sport einen Muskel* (<http://de.thefreedictionary.com/>);

Через тую рожу гожу Пальці покалічив (Богдан Лепкий); *Це вона, бідненька, ще давно зінсувала собі ногу будьяками* (Адріан Кашенко). Предикати поранення програмують також і локативи (напр.: *Sie hat sich beim Sonnen den Rücken verbrannt* (LGD, S. 1057); *Пошкодив собі папер Бертрам ногу в дорозі* (Наталена Королева), і характеристики інтенсивності (напр.: *Der alte Mann fiel auf der vereisten Straße hin und verletzte sich schwer* (VALBU, S. 790).

Майже всі предикати досліджуваної підгрупи мають відповідні об'єктні варіанти. У німецькій мові в дієслів *sich brennen*, *sich verheben* немає об'єктних варіантів.

Предикати ушкодження об'єкта утворюють вербативи, які мають диференційну сему «завдавати травм» (нім. *abbeißen*, *abbrechen*, *abhauen*, *abreißen*, *abtrennen*, *absäbeln*, *abschießen*, *abschlagen*, *abquetschen*, *verwunden*, *verstümmeln* та ін.; укр. *відкушувати*, *відривати*, *відрубати*, *відрізати*, *відбивати*, *катувати*, *підстрілювати*, *покалічити*, *ранити*, *роздавлювати* і под.). Зазначені одиниці становлять ядрну зону предикатів травмування.

У німецькій мові дієслова з префіксами *ab-*, *aus-*, *weg-* (*ausbeißen*, *ausstechen*, *ausstoßen*, *ausschlagen*, *ausbrechen*, *ausschießen*, *auswerfen*; *wegreißen*) позначають відокремлення частини тіла, що зближує їх із вербативами членування об'єкта, напр.: *Er hat mir einen Fingernagel abgebrochen*. Префікс *durch-* надає дієсловам ушкодження значення проникнення (*durchbohren*, *durchschneiden*, *durchbeißen*, напр.: *Der Löwe hat ihm das Bein durchgebissen*); *auf-* – відкриття, роз'єднання (*aufkratzen*, *aufreiben*, *aufschürfen*, *aufritzen*, *aufschneiden*, *aufhauen*, *aufreißen*, *aufschlagen*, *aufschrammen*, напр.: *Die Frau hat ihr die Pulsadern aufgeschnitten* (Siegfried Lenz); *ein-* – інтенсивного впливу на кого-небудь, нападу, руху всередину тіла (*einrennen*, *einschlagen*, *eindrücken*, *einschneiden*, *einstecken*, *einstoßen*: *Der Gürtel schneidet in die Haut ein* (Rolf Topfen); *ver-* – неправильної, невдалої за своїм результатом дії (*verbrennen*, *verbrühen*, *versengen*, *verdrehen*, *verknacksen*, *verrenken*, *verschrammen*, *verzerren*, напр.: *Er hat mir den Arm verdreht* (Erich Maria Remarque); *nieder-* – руху вниз, падіння (*niederschlagen*, *niederschmettern*: *Er schmetterte ihn mit einem Fausthieb nieder* (Erich Maria Remarque). У дієслів, які мають у своїй семантиці значення результату, префікс *ver-* реалізує сему «зміна стану, перетворення в що-небудь» (*verstümmeln*, *verwunden*), а префікс *zer-* – сему «розділення, руйнування» (*zerfleischen*, *zerschrammen*, *zertümmern*,

zerfetzen, напр.: *Der Hund hat ihm das Bein zerfleischt* (Michael Ende); *Die Tretmine zerfetzte dem Kind die Beine*). У сполученні з основами, що позначають руйнування, префікс *zer-* реалізує сему «інтенсивність дії» (*zermalmen*, *zerquetschen*, *zerschmettern*, *zerbeißen*, *zerschneiden*, *zerhacken*, *zerstechen*, *zerkrarzen*, напр.: *Der Wolf hat seinen Finger zerbissen* (Erich Maria Remarque).

В українській мові значення наскрізного проникнення надає префікс *про-* (*пробити*, *прогризати*, *просвердлювати*, напр.: ...стріла **пробила** йому обидві щоки, пройшла крізь рота й зачепила язика (Адріан Кашенко), різного ступеня інтенсивності деструктивної дії – префікси *з-*, *пере-*, *по-*, *роз-* (*здирати*, *перебити*, *перегризти*, *перерізати*, *побити*, *розбити*, *роздряпати*, напр.: ...він усім парубкам у своїм селі одним добрим ударом **перебивав** носи (Майк Йогансен); *З-під дротових вальців мало хто виходив на пенсію цілий – дрiт **перепалював** ноги і перетикав тіло з кулеметною швидкістю (Майк Йогансен); *Дерево єсть найдужче на землі, воно **розбило** мені ногу (Майк Йогансен); *Невідомі нападники **покалічили** керівника «Криммедіахолдингу» (Україна молода. – 23 січня 2010 р., с. 2).***

Прикметною ознакою предикатів ушкодження є об'єктність. Показово, що правобічна об'єктна синтаксема репрезентована назвами істот, напр.: *Der Täter verletzte einen Polizisten durch drei Schüsse aus einer Pistole* (VALBU, S. 789); *Шрім ранив пса в голову, і він, звиваючись, у гарячці став стискати лапами морду...* (Олександр Жовна); *Гноблять, **калічать**, **трукать** під...* (Євген Маланюк); *Люто **довбає** німців Довбня по ребрах та по головах своїм келепом...* (Адріан Кашенко); *Син мій **мене** **катує*** (Валер'ян Підмогильний). Зауважимо, що для української мови характерним є функціонування в позиції об'єкта іменників-персоніфікованих назв: *Скалічено й зганьблено **тіло твоє**, Батьківщино...* (Євген Маланюк). У разі, коли об'єкт позначає частину тіла людини, тварини і при цьому вказано на ту істоту, якій завдається ушкодження, доцільно говорити про розчленований об'єкт, напр.: *Er brach meinem Großvater das Schlüsselbein* (Siegfried Lenz); *...als wollte er mir die Nase abbeißen* (Thomas Mann); *Ein herabfallender Stein hat seinen Fuß zerquetscht*; *Він глибоко **розсік** пану Преславу плече!* (Адріан Кашенко); *Долоні мої, зволочі, кинжалами **нопроверчували*** (Улас Самчук); *Осколками бомби йому **перебило** праву ногу* (Григорій Тютюнник); *...але у цю мить німець влучив його шаблею по правій руці і **розрубав** її до маслака* (Адріан Кашенко). Розчленований об'єкт

ушкодження істоти в німецькій та українській мовах морфологічно експлікують форма давального відмінка іменника (займенникового іменника), що виражає об'єкт як цілісну істоту, та знахідний іменника зі значенням частини тіла або органа людини, рідше тварини, які травмовані. Зауважимо, що в українській мові розчленована об'єктна синтаксема дієслівних предикатів може скорочуватися за рахунок лексеми на позначення істоти. Тоді носієм об'єктної ознаки слугує форма знахідного відмінка зі значенням частини тіла, тканини, органу істоти, напр.: *Могутні м'язи різав катівський ніж* (Євген Маланюк); *Коліна крає різучий камінь* (Майк Йогансен); *Крячуть чорні дні і ночі, Все недобре щось віщують, Рвуть, клюють розбите серце* (Олександр Олесь).

Однією з найвизначальніших категорійно-семантичних ознак дієслів цієї підгрупи є акціо-нальність, яка передбачає облігаторну лівобічну позицію суб'єкта, що деструктивно діє на об'єкт. При предикатах ушкодження носіями суб'єктної ознаки можуть бути як істоти, так і різні артефакти, натурфакти, абстрактні поняття, напр.: *Die Schnaken haben ihn fürchterlich zerstoehen* (DGW); *Flöhe hatten ihn zerbissen* (DGW); *Bei dem schweren Gewitter hat ein Blitz einen Hirten und mehrere Schafe verletzt* (VALBU, S. 789); *Люте горе вже калічить наші душі...* (Іван Франко); *Туркомани стрінули їх своїми стрілами і ранили кількох...* (Іван Франко); *Рвуть вітри мене, рвуть, бурі душать і б'ють, Кров тече з мох ран* (Олександр Олесь); *І дикунів державна диба Нам люто мордувала плоть* (Євген Маланюк); *Терни невидимі їй все тіло поранили, змучили...* (Леся Українка). У німецькій та українській мовах непоодинокі випадки сполучення предикатів ушкодження з лівобічною синтаксемою із синкретичним значенням інструментального суб'єкта: *...Astzeug riß ihm einige Schrammen...* (Siegfried Lenz); *Die Dornen haben ihre Füße zerstoehen*; *З крана зірвалася стальна хрестовина й перебила Останові праву ногу* (Микола Хвильовий).

Суб'єкт стає факультативним у німецькій мові в пасивних конструкціях: *Schon innerhalb des ersten Jahres wurden 20 000 Palästinenser verletzt...* (Rolf Tophen); *Bei dem Unfall wurde sein Bein zerquetscht*. Натомість в українській мові поширеними є предикативні форми на *но-*, *то-*, які передають «значення результативного стану як наслідку виконаної дії» [31, с. 243], напр.: *У Запоріжжі поранено профспілкового активіста* (Голос України. – № 2 (4752). – 12 січня 2010 р., с. 11). Для української мови

характерним є вживання в безособових односкладних реченнях предиката ушкодження, вираженого формою минулого часу середнього роду дієслова або особовим дієсловом у безособовому значенні: *Багато людей поранило* (Осип Маковей); *Ох, як же тобі тіло зім'яло та покалічило...* (Григорій Тютюнник). Фіксуємо й безсуб'єктні конструкції на кшталт: *Мене пекли, сікли, обидві ноги Гарячими залізами скували* (Микола Костомаров), що зумовлено актуалізацією процесуальності деструктивної дії. При цьому контекст дозволяє легко встановити суб'єкт.

Майже 40 % дієслівних предикатів досліджуваної підгрупи потенційно тримісні і передбачають у своїй валентній рамці, окрім суб'єкта й об'єкта, ще й інструменталь – **S – Praed – Obj – Instr**: *Der kleine Junge hat seinen Freund mit einem Stein verletzt* (VALBU, S. 789); *Знов ти душу зором раниш, Знов огнем печеш* (Грицько Чупринка); *Уходники били бердишами і шишами від возів по татарських лобах* (Андрій Чайковський). У німецькій мові в окремих випадках простежується поєднання в одній синтаксемі значення засобу / знаряддя деструктивної дії та локативне значення: *Ich habe mir die Haare an der Kerze versengt* (DGW). Морфологічним варіантом такого дифузного значення є *Dativ* із прийменником *an*.

Деякі вербативи ушкодження потенційно чотиримісні й передбачають у своїй валентній рамці адресата. Властиво вони утворюють таку модель: – **S – Praed – Obj – Instr – Adr**: *Engländerin Dominique Fischer ritzte ihrem Liebhaber mit einem Teppichmesser ihren Namen in die Haut* (<http://www.bz-berlin.de/archiv/>); *Солдат випізар ножем полоненому на спині хрест*. Морфологічною формою адресатності в німецькій та українській мовах є давальний відмінок.

Дієслівні предикати цього підкласу відкривають позицію локатива, темпоратива, каузатива та ін., напр.:

– **Adv temp** – *Nach einer Weile schmettert ihm ein Splitter das Kinn weg* (Erich Maria Remarque); *Завтра ж зранку душу зранить Життєвий вампір* (Грицько Чупринка);

– **Adv caus** – *Bei dem Unfall wurde ihm ein Bein abgetrennt* (DGW); *Через падіння бурдук із дахів будинків у Києві чотири людини травмовано* (Україна молода. – 2010. – 20 лютого).

– **Adv loc** – *Zwei Kampfhunde haben am Montag einen sechsjährigen Jungen auf einem Schulgelände in Hamburg tödlich verletzt*, *Зажди, я повбиваю молотком фігури у твоїй дурній верх, а на спині випіжу тобі шахівницю!* (Валер'ян Підмогильний);

– **Adv intens** – *Vin випустив Ганю і вдарив з усієї сили Павлуся кулаком по голові* (Андрій Чайковський).

Вербативи-предикати ушкодження доволі часто програмують характеристики способу дії:

– **Adv man** – *Er wurde im Krieg schwer verwundet; Der Räuber verletzte den überfallenen Mann durch Schläge auf den Kopf* (VALBU, S. 789); *Vin йому виламував ребра в скаженій люті* (Іван Багряний); *Нагайка з кінця в кінець рвала тіло шматками* (Григорій Косинка).

Отже, тематична група предикатів зі значенням травмування є ієрархічно організованою системою, що складається з ядра та периферії. Центральне місце посідають двомісні предикати ушкодження об'єкта. Чималу частину з них становлять тривалентні предикати, адже більшість одиниць цього континууму маркована семами способу й засобу / знаряддя деструкції. Відтак характерною для них є наявність у правобічній позиції інструментальної синтаксеми. Деякі ознакові слова ушкодження потенційно чотиримісні. В обох зіставних мовах спостерігаємо непоодинокі випадки ситуативної одновалентності потенційно багатомісних предикатів зі значенням ушкодження об'єкта, що спричинено певни-

ми контекстуальними умовами, мовленнєвою ситуацією.

Периферійними в досліджуваній групі є предикати поранення, векторність деструктивного впливу яких на предмет має суб'єктне спрямування. Їхній валентний потенціал невисокий: вони переважно одномісні й відкривають позицію для суб'єктної синтаксеми. Чимало названих предикатів указують на неконтрольований процес травмування, тому й суб'єкт, що поєднується з ними, зазвичай пасивний, інволютивний. Третина цих ознакових слів може сполучатися з правобічною інструментальною синтаксемою.

Вельми різноманітними є несубстанційні характеристики предикатів зі значенням травмування в обох досліджуваних мовах. Найчастіше в ролі поширювачів виступають компоненти зі значенням способу, місця і часу дії.

Зіставно-типологічне вивчення предикатів зі значенням травмування в німецькій та українській мовах відкриває перспективи для багатопланового аналізу семантико-синтаксичних категорій; уможливує ґрунтовне дослідження семантичних та валентних характеристик дієслівної лексики на матеріалі неблизькоспоріднених мов.

Список скорочень використаних джерел

СУМ – Словник української мови : в 11 т. / [голова І. К. Білодід]. – К. : Наук. думка, 1970–1980. – Т. I–XI.
СУМГ – Словарь української мови : у 4 т. / [упоряд. з дод. власного матеріалу Борис Грінченко] / Ін-т укр. мови. НАН України. – К. : Наук. думка, 1996–1997. – Т. I–IV.
DGW – Das große Wörterbuch der deutschen Sprache : in 6 B. / [Hrsg. von Günter Drosdowski]. – Bibliographisches Institut Mannheim ; Wien ; Zürich : Dudenverlag, 1977–1979.

LGD – Большой толковый словарь немецкого языка : Для изучающих немецкий язык / Langenscheidts Großwörterbuch Deutsch als Fremdsprache. – М. : Изд-во Март, 1998. – 1248 с.
VALBU – Valenzwörterbuch deutscher Verben / [Helmut Schumacher, Jacqueline Kubczak, Renate Schmidt, Vera de Ruiter]. – Tübingen : Günter Narr Verlag, 2004. – 1040 S.

Список літератури

1. Вихованець І. Р. Нариси з функціонального синтаксису української мови / І. Р. Вихованець. – К. : Наук. думка, 1992. – 222 с.
2. Загнітко А. П. Теорія сучасного синтаксису / А. П. Загнітко. – Донецьк : ДонНУ, 2007. – 294 с.
3. Мірченко М. В. Структура синтаксичних категорій / М. В. Мірченко. – [2-ге вид., переробл.]. – Луцьк : РВВ «Вежа» Волин. держ. ун-т ім. Лесі Українки, 2004. – 393 с.
4. Степанова М. Д. Теория валентности и валентностный анализ / М. Д. Степанова. – М. : Изд-во Моск. гос. пед. ин-та иностр. яз. им. Мориса Тореза, 1973. – 110 с.
5. Admoni W. Der deutsche Sprachbau / W. Admoni. – М. : Просвещение, 1986. – 336 S.
6. Becker K. F. Ausführliche deutsche Grammatik als Kommentar der Schulgrammatik. / K. F. Becker. – [2 neubearb. Ausg.]. – Frankfurt am Main, 1842. – 287 S.
7. Engelberg S. Verben, Ereignisse und das Lexikon / S. Engelberg. – Tübingen : Max Niemeyer Verlag, 2000. – 360 S.
8. Helbig G. Valenz – Satzglieder – semantische Kasus – Satzmodelle / G. Helbig. – Leipzig : VEB Verlag Enzyklopädie, 1982. – 106 S.
9. Jung W. Grammatik der deutschen Sprache / W. Jung. – SpB. : Lan, 1996. – 527 S.
10. Meiner J. W. Versuch einer an der menschlichen Sprache abgelideten Vernunftlehre oder Philosophische und Allgemeine Grammatik / J. W. Meiner. – Leipzig, 1781. – 237 S.
11. Schumacher H. Valenzwörterbuch deutscher Verben (VALBU) // Michael Schlaefer (Hg.): Deutschsprachige Wörterbücher. Projekte an Akademien, Universitäten, Instituten. 2. überarbeitete Auflage. – Göttingen, 2000. – S. 90–92.

A. Ozhohan, W. Ozhohan

VERB PREDICATES WITH A VALUE OF INJURY IN GERMAN AND UKRAINIAN LANGUAGES

The paper explores the predicatives with the meaning of injury in German and Ukrainian from the contrastive-typological perspective. Their semantic groups and subgroups are analysed; the semantic and syntactic features of the predicative space under study are established.

Keywords: predicatives with the meaning of injury, contrastive-typological perspective, semantic group and subgroup, syntactic and semantic features of the constituents.

Матеріал надійшов 17.09.2013